

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นโยบายการศึกษา และทิศทาง สันติภาพที่ถูกต้อง

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์

ทุกคนต้องการสันติภาพ แต่ไม่สามารถแสวงหาได้ เพราะไม่รู้จักสันติภาพ สันติภาพจึงเป็นเพียงภาพลวงบนพื้นฐานแห่งสันติที่เลื่อนลอย พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่างเป็นอีกภูมิภาคหนึ่งซึ่งกำลังมีปัญหาสันติภาพ นโยบายไม่ว่าด้านการเมือง การศึกษาและความมั่นคง จึงพุ่งเป้าหมายและปรับประสานแนวทางเพื่อนำมาซึ่งสันติภาพให้ได้

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทอย่างมากในอันที่จะเชื่อมสัมพันธ์นโยบายต่าง ๆ ให้สามารถปรับประสานเพื่อกำหนดทิศทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพรวมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในอดีตไม่อยู่ในฐานะจะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง ข้อเท็จจริงอันเป็นผลจากภาพรวมของโรงเรียนประเภทนี้ ยังคงมีลักษณะเป็นเป้านัด เต็มไปด้วยความหวาดระแวงขยายวง

กว้างออกไปสู่สังคมภายนอก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงอึดคริมด้วยเงื่อนไขการเมือง การศึกษาและความมั่นคงที่ไม่น่าไว้วางใจ

นโยบายการศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แท้จริงแล้วทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ศาสนาและเป็นแหล่งผลิตเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพออกไปเป็นพลเมืองดีรับใช้ประเทศชาติได้อย่างดีเยี่ยม ประมวลความเห็นจากหลายฝ่ายสรุปได้ประเด็นตรงกันว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทรงคุณค่าและมีความสำคัญที่สุดในภูมิภาคชายแดนภาคใต้ตอนล่าง เพราะโรงเรียนดังกล่าวเป็นสถาบันหลักในการเรียนการสอนวิชาศาสนาอิสลาม ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ศาสนาอีกด้วย บทบาทของโรงเรียนประเภทนี้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประชาชนในพื้นที่และกลมกลืนกับประเพณีวัฒนธรรมเป็นพิเศษ การศึกษาทั้งภาคศาสนาและภาควิชาสามัญไม่ได้สร้างปัญหาหรือก่อความขัดแย้งเพื่อความแตกแยก ไม่ใช่ความล้มเหลว

ทางการศึกษาแต่อย่างใด หากแต่เป็นปัจจัยสำคัญทำหน้าที่ในการขจัดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกตลอดทั้งการแบ่งแยกให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ผลงานของหน่วยงานนี้เป็นที่ประจักษ์รับรู้โดยทั่วไปว่า ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง แผนงานและโครงการที่นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทุกครั้งจะพิจารณาปรับประยุกต์และประสานสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาได้ตรงจุด การปรับปรุงส่งเสริมหรือสนับสนุนจะต้องคำนึงถึงนโยบายและหลักการที่ไม่ขัดต่อสังคมนวลชนในพื้นที่ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาถือได้ว่า เป็นช่วงที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนประสบความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งรูปแบบและเนื้อหาได้อย่างดียิ่ง ดังจะเห็นได้จากทุกโรงเรียนมีการเคลื่อนไหวและพยายามปรับปรุงยกฐานะ

ตนเองให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านปริมาณและคุณภาพยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

การให้ความสำคัญสนับสนุนไม่ว่าในด้านงบประมาณ บุคลากร และการช่วยเหลืออย่างอื่น อาทิ วิทยาการสงเคราะห์ ล้วนชี้ให้เห็นความจริงใจในอันที่จะมีส่วนร่วมปรับปรุงช่วยเหลืออย่างจริงจังจากหน่วยงานของรัฐ

นโยบายการศึกษาที่แท้จริงจึงไม่ได้อยู่เฉพาะการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนแล้วสามารถสอบเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยต่อไป ปรัชญาการศึกษาที่แท้จริงอยู่ตรงที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันที่สามารถอบรมสั่งสอนให้เกิดสำนึกในความรักและห่วงใยแก่แผ่นดินดินของตนเอง สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมโดยสันติ พัฒนาประเทศชาติด้วยกำลังความสามารถ และสติปัญญาในฐานะเจ้าของประเทศ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และไม่ทำอันตรายต่อพื้นแผ่นดินของตนเอง ครองชีวิตอย่างเรียบง่ายแต่เชื่อมั่น กล้าหาญและมีอุดมการณ์พร้อมที่จะพิทักษ์รักษาผืนแผ่นดินอันเป็นสมบัติของประเทศชาติด้วยชีวิต นโยบายการศึกษาดังที่กล่าวมานั้นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันหลักที่สามารถตอบสนองได้อย่างดีเยี่ยม

ในปัจจุบันนี้อาจมีบางคนที่ไม่เข้าใจนโยบายการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองที่ว่า การศึกษาในโรงเรียนประเภทนี้ล้มเหลวมากกว่าประสบผลสำเร็จ กำลังได้รับความสนใจแผ่กว้าง

ออกไป ทั้งนี้เนื่องมาจากการประเมินผลจากการเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาโดยการสอบคัดเลือก ปรากฏว่านักเรียนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ค่อยจะนิยมสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษามากนัก ปัญหาที่แท้จริงไม่สามารถสรุปได้ แต่เท่าที่พบเห็นจากประสบการณ์นักเรียนส่วนใหญ่มักจะเลือกเรียนต่อทางด้านวิชาศาสนาอิสลาม โดยมีแนวโน้มมากขึ้นแต่ละปี ส่วนหนึ่งมักจะพบคำตอบว่า การเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยแม้จะได้ปริญญาแต่ไม่สามารถหาเลี้ยงชีพตนเองได้ ผลสรุปที่ตรงกันคือ อดทน การเรียนวิชาศาสนาเพื่อเรียนรู้หลักคำสอนที่ถูกต้องแล้ว นำออกไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันขณะประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนและครอบครัวได้ในฐานะศาสนิกที่ดี นี่ก็จุดหมายที่นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องการ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ใช่แหล่งการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ แต่ไม่ได้หมายความว่า การจัดการศึกษาล้มเหลวหรือสูญเปล่าไปเสียหมด การจัดการศึกษาในภาควิชาศาสนาอิสลามถือได้ว่าประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้รับการยอมรับในคุณภาพจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางจะให้ความเชื่อถือและยอมรับเป็นอย่างมาก นักเรียนที่เรียนภาควิชาศาสนาอิสลามระดับสูงจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในแถบภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะ

ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สามารถเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยกลุ่มประเทศตะวันออกกลางได้โดยไม่มีปัญหา หลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามเป็นที่ยอมรับของชาวมุสลิมทั่วไปในประเทศไม่เป็นการแปลกประหลาดแต่ประการใด หากจะพบเห็นนักเรียนจากภาคกลางของประเทศไทย เช่น กรุงเทพฯ นนทบุรี หรือทั่วทุกภูมิภาคมุ่งหน้าสู่ปัตตานี ยะลา นราธิวาส อดทนต่อความยากลำบากอยู่อาศัยในปอเนาะด้วยหวังที่จะเรียนให้จบหลักสูตรชั้นสูงของโรงเรียน การที่ประชาชนส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในสถาบันดังกล่าว ถ้าไม่ถือว่าเป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจแล้ว จะให้เห็นเป็นอย่างอื่นจึงไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

สิ่งที่เป็นปัญหาในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะทวีความขัดแย้งรุนแรงขึ้น มีสาเหตุมาจากความเข้าใจไม่ตรงกันในบางประเด็น ปัญหาเนื่องมาจากช่องว่างทางประเพณีวัฒนธรรมซึ่งชาวบ้านยึดมั่นในการดำรงชีวิต บุคคลบางกณมีความเข้าใจผิดคิดว่ารัฐก็ดกกันไม่สนับสนุนหรือส่งเสริมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเหมือนเมื่อก่อน การจดทะเบียนปอเนาะยกระดับฐานะขึ้นเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถ้าอยู่ในเงื่อนไขและสอดคล้องกับหลักการรัฐโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะให้การสนับสนุนด้วยดีและถือเป็นกรณีพิเศษในอันที่จะส่งเสริมด้วยการที่รัฐต้องยึดหลักการหรือระเบียบนั้น เพื่อให้การสร้างโรงเรียนประเภทนี้อำนวยผลประโยชน์

แก่นักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของ
ชาวบ้านโดยตรง

ความขัดแย้งที่เป็นปัญหา
และทำท่าจะลุกลามเข้ามาในโรง
เรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น
จึงยุติลงบนพื้นฐานความเข้าใจ
ซึ่งกันและกันด้วยดี โต้ะครูผู้รับ
ใบอนุญาตตลอดทั้งผู้นำศาสนา
เข้าใจระเบียบและหลักการที่จะ
ต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเป็น
อย่างดี อาจมีบางบุคคลเข้าใจผิด
คิดว่ารัฐกีดกันในการกำหนดวิทย-
ฐานะของครูสอนศาสนาซึ่งกำหนด
ไว้เป็นเกณฑ์มาตรฐานว่า ต่อไป
ครูที่จะบรรจุทำการสอนวิชาศาสนา
จะต้องมีความรู้ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่หก จุดประสงค์ที่แท้จริง
ของรัฐคือต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพ
ของครูสอนศาสนาในด้าน
ความรู้วิชาสามัญให้สูงขึ้น ปัญหา
ที่ว่าครูสอนวิชาศาสนาไม่เข้าใจ
ภาษาไทยหรือพูดไทยไม่ได้ก็จะ
หมดไป

ปัจจุบันนี้ ถ้าพิจารณาตาม
สภาพของโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม จะเห็นว่าโรงเรียน
ประเภทนี้มีอยู่ ๓ ประเภทด้วยกัน
นั่นก็คือ ประเภทที่ ๑ ได้แก่โรง
เรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียน
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ คนขึ้นไป การเรียน
การสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่
สามารถดำเนินการไปได้ค่อนข้างดี
หรือดีขึ้น โรงเรียนขนาดใหญ่คอบ
สนองนโยบายด้านการศึกษาของ
รัฐได้เป็นอย่างดี ทั้งยังทำหน้าที่
เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ศาสนาและ
บริการชุมชนได้อีกด้วย ส่วนโรง
เรียนประเภทที่ ๒ ได้แก่โรงเรียน
ขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่
๕๐๐ คนขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๑,๐๐๐ คน

โรงเรียนระดับนี้ไม่สามารถจัดการ
ศึกษาให้ได้มาตรฐาน เนื่องจาก
อยู่ในระยะการปรับปรุง อัตราการ
ขาดแคลนอุปกรณ์และบุคลากร
ยังมีอยู่มาก ส่วนใหญ่จะดำเนิน
กิจการไปได้แต่ไม่สามารถคอบ
สนองนโยบายการศึกษาของรัฐ
ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย รัฐต้อง
ทุ่มเทความช่วยเหลือและสนับสนุน
เป็นอย่างมาก โรงเรียนประเภท
สุดท้ายได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก
เป็นโรงเรียนที่เพิ่งเริ่มการก่อตั้ง
การเรียนการสอนดำเนินไปตามมี
ตามเกิด ครูที่ทำหน้าที่สอนศาสนา
ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับเงินเดือน
สอนเป็นวิทยาทานหรือทำหน้าที่
เผยแพร่ศาสนาไปในตัว ครูสอน
ศาสนาในโรงเรียนขนาดเล็กส่วน
ใหญ่จะเป็นเจ้าของหรือลูกหลาน
ของโต้ะครู หรือไม่ก็เป็นผู้เสียสละ
อย่างสูง ส่วนวิชาภาคสามัญจะ
เปิดทำการสอนได้ในระดับหลัก
สูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ถ้ารัฐไม่สามารถจัดส่งข้าราชการ
ครูเข้าไปช่วยสอนทางโรงเรียน
จะจัดหามาเองและไม่มีเงินเดือน
ตอบแทนแต่อย่างใด คุณภาพการ
ศึกษาจึงไม่ได้มาตรฐาน ในที่สุด
โรงเรียนประเภทนี้จะต้องปิดตัวลง
ลงในที่สุดเนื่องจากไม่ได้รับเงิน
อุดหนุนจากรัฐ ปัญหาที่ติดตามมา
คือความเข้าใจผิดระหว่างรัฐกับ
โรงเรียนและผู้มีส่วนได้เสียหรือ
เกี่ยวข้อง ความเข้าใจผิดที่ว่ารัฐ
กีดกันไม่สนับสนุนโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มา
จากการปิดตัวเองของโรงเรียน
ขนาดเล็กอย่างหนีไม่พ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ใน

ฐานะที่รัฐจะต้องให้การสนับสนุน
ทุกกรณี เนื่องจากไม่สามารถมีเงิน
เป็นรายได้เพื่อช่วยเหลือตนเอง โรง
เรียนขนาดใหญ่เก็บเงินบำรุงการ
ศึกษาและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
ค่ามาก โรงเรียนระดับกลางจึง
ค่าลงมามาก สำหรับโรงเรียนขนาด
เล็กแทบทุกโรงไม่มีการเก็บเงิน
แต่อย่างใด นักเรียนส่วนใหญ่จึง
เข้าเรียนโดยไม่ต้องเสียเงิน ถ้า
เรียนด้านวิชาสามัญด้วยแล้ว เงิน
เดือนที่จะจัดจ้างครูในกรณีที่รัฐ
ไม่สามารถส่งข้าราชการครูเข้าไป
ช่วยสอนจึงกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง
มาตลอด ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน
รัดตัวมาก โอกาสที่ครูถูกจ้างของ
โรงเรียนไม่สามารถทำการสอน
ให้ได้มาตรฐานจึงเป็นสิ่งธรรมดา
เพราะครูต้องห่วงหน้าห่วงหลัง
ในการครองชีพ ถ้ามีครอบครัว
ด้วยแล้วยิ่งกลายเป็นปัญหาหนัก
ครูจึงต้องทำงานอื่นเพื่อเลี้ยงครอบครัว
การเรียนการสอนจึงมีสภาพ
ตามมีตามเกิด ลักษณะปัญหาเช่นนี้
มักตกแก่โรงเรียนขนาดเล็กและ
ขนาดกลางบางแห่ง ครูที่ทางรัฐ
จัดส่งเข้าไปช่วยสอนจึงไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากปัญหา
ลูกโซ่ที่กล่าวมานี้

ปัญหาที่หลายฝ่ายพยายาม
ค้นหาคำตอบแต่ยังคงอึมครึม
เป็นที่กลางแคลงสงสัยทั่วไป ไม่มี
ปัญหาใดเป็นเงื่อนไขเท่ากับความ
มันคง ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจสภาพ
ปัญหาและความเป็นอยู่ที่แท้จริง
ของโรงเรียนประเภทนี้จึงมักจะ
ทึกทักเอาว่า โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามมีพฤติกรรมแบ่งแยก
หรือปลุกระดมความคิดซึ่งเป็นภัย

มุน
จิน
กร
า
อิง
ค
น
ดิ่ง
ก
า
น
ง
น
ก
ว
ก
บ
พ
อ
น
อ
น

ต่อความมั่นคงของชาติ ประเด็น
ปัญหาดังกล่าว ถ้าพิจารณาและ
ศึกษาให้ละเอียดลึกซึ้งถึงจุดประ-
เด็นอันเป็นแก่นแห่งความจริง
ยังไม่เคยพบเห็นโรงเรียนใดมี
พฤติการณ์ดังกล่าว มีแต่สนับสนุน
รัฐให้เกิดความมั่นคงยิ่งขึ้น การ
เรียนการสอนก็ดำเนินไปตามที่
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ
กำหนดไว้ ความเป็นไทยและรัก
ชาติไทยไม่ได้เจือจางไปจากโรง
เรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สิ่งที่ก่อให้เกิดเงื่อนไขดังกล่าว
มาจากการแต่งกายและภาษาที่
ใช้ในการเรียนการสอนภาษาศา
สตร์ มีทั้งภาษาอาหรับ มลายู
กลางและมลายูถิ่น แต่การใช้ภาษ
ดังกล่าวเป็นการใช้เพื่ออธิบาย
บทเรียน ไม่ได้ใช้เพื่อปลุกกระตุ้น
ความคิดแบ่งแยกดินแดนแต่อย่าง
ใด ความจริงแล้วเป็นการใช้ภาษา
ตอกย้ำความรักชาติและความเป็น
ไทยต่างหาก ผู้ที่กลางแกลงสงสัย
ควรจะภาควิชาในกรณีนี้ เพราะ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
เป็นสถาบันเดียวที่สามารถใช้ภาษา
อาหรับและภาษามลายูเป็นสื่อให้
เกิดความรักชาติและความเป็นไทย
ไม่แพ้ภาษาไทยเลยทีเดียว ไม่ใช่
จุดปัญหาที่จะระแวงสงสัย หากแต่
เป็นจุดที่ตรงจุดความต้องการของ
รัฐมากที่สุด ควรจะปรับเปลี่ยน
ทัศนคติในการใช้ภาษาของโรงเรียน
ประเภทนี้ เพราะไม่มีประโยชน์
อะไรที่จะไปขัดขวาง เพราะเป็น
การใช้เพื่อให้เกิดความรักความ
เป็นไทยของตนเองไว้และสื่อความ
หมายได้ดีด้วย

สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงาน

ของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโรง
เรียนประเภทนี้ บทบาทของหน่วย
งานดังกล่าวที่ผ่านมา นับว่าได้
สร้างความเจริญก้าวหน้าและพัฒนา
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
เป็นอย่างมาก แม้จะมีอุปสรรค
แต่ก็ผลักดันงานสำคัญปรับประสา
นนโยบายให้สอดคล้องความต้องการ
ของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามได้
อย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีการ
วิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักมาตลอด
แต่เมื่อศึกษาข้อเท็จจริงอย่างถ่อง
แท้ว จะเห็นได้ว่า สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาเอกชนได้
ปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง
ประสิทธิภาพของการศึกษาเป็น
ผลงานยืนยันในความจริงจังของ
หน่วยงานนี้และหักล้างความเห็น
แย้งลงได้อย่างสิ้นเชิง

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามมีข้อจำกัดในสถานภาพ
ของตัวเอง นโยบายใด ๆ ก็ตาม
แม้จะดีหากไม่สอดคล้องหรือขัด
ต่อสถานภาพของโรงเรียนประเภท
นี้จะต้องปรับประยุกต์ นักบริหาร
ระดับสูงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ
โรงเรียนประเภทดังกล่าว ระดับ
กระทรวง ระดับกรมหรือหน่วยงาน
ที่มีบทบาทใกล้ชิดอย่างเช่นฝ่าย
สถานศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาเอกชน เป็น
หน่วยงานที่ถือได้ว่าพัฒนาปอเนาะ
จนกระทั่งยกระดับฐานะเปเรสภาพ
มาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม โด๊ะครุผู้รับใบอนุญาต
ครูสอนศาสนาและผู้มีส่วนเกี่ยว
ข้องจึงผูกพันใกล้ชิดเหมือนญาติ
สนิทของหน่วยงานดังกล่าว โดย
เฉพะะนักบริหารของหน่วยงาน
ดังกล่าวแม้จะย้ายไปอยู่หน่วยงาน

อื่นยังคงแนบแน่นเป็นสัญลักษณ์
ของการพัฒนาโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามอยู่เช่นเดิม
และนักบริหารคนใหม่แม้จะยังไม่
ใกล้ชิด แต่ความเอาใจจริงเอาจ้ง
ประกอบด้วยคณะผู้ทำงานที่มี
ความเชี่ยวชาญรอบรู้ นโยบายเป็น
อย่างดี โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจะต้องพัฒนาก้าวหน้าต่อไป
ภายใต้การรับผิดชอบของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน
อย่างแท้จริง

ภูมิภาควายแดนภาคใต้ตอน
ล่างเป็นพื้นที่ที่ถูกรุ่นด้วยปัญหา
สันติภาพ นโยบายการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามเป็นผลงานที่นำมาซึ่งสันติ
ภาพ หากจะหาผลงานใดเปรียบได้
การพัฒนาปอเนาะเป็นการพัฒนา
ตรงจุดปัญหา นี่ก็จุดเด่นในจุด
เด็ดที่จะต้องแผ่ขยายให้กว้าง
ใหญ่ออกไป แม้ว่าคุณภาพของ
การศึกษาอาจจะยังไม่ได้มาตรฐาน
ถ้าหากพัฒนาและปรับปรุงต่อไป
ไม่หยุดยั้ง ไม่ใช่สิ่งพันวิสัยความ
สามารถของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน หน่วยงาน
ดังกล่าวได้ทำหน้าที่ชูธงสันติภาพ
และนำสันติสุขถาวรดับไฟปัญหา
ให้ดับลงด้วยการศึกษา ยุติเงื่อนไข
สงครามแห่งความคิด ดินแดนแห่ง
นี้สันติการหลังเลือดและเสียงปืน

โด้ครุ ครูสอนศาสนา ครู
ข้าราชการครูและนักเรียน ทุกคน
พร้อมที่จะก้าวเดินไปบนเส้นทาง
สายการศึกษาเพื่อสันติภาพนี้วันดี
ถนนสายนี้ไม่มีขวากหนาม อุป-
สรรคเพียงเล็กน้อยขัดขวางได้
ความจริงใจในการแก้ปัญหาเป็น
สิ่งที่จะต้องคงอยู่ตลอดกาล

คุณมนูญ ลาซโรจน์
ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี

หะยีอับดุลรอมนัน จะปะเกีย อ.อับดุลรอเซฟ
แวฆูซอ

บทสัมภาษณ์

ความคิดเห็นจากหลาย ๆ ฝ่ายของผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของทางราชการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถทำให้เห็นแง่มุมมองที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายและจุดประสงค์ร่วมกันในอันที่จะปรับปรุงโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงติดต่อสัมภาษณ์ผู้มีส่วนรับผิดชอบและเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สัมภาษณ์คุณมนูญ ลาซโรจน์ ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประเภทนี้โดยตรง และโดยส่วนตัวแล้วศึกษาธิการจังหวัดปัตตานีท่านนี้ได้คลุกคลีอยู่กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัตตานีมาเป็นเวลานาน โต๊ะครูและผู้นำศาสนาต่างให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก ท่านศึกษาธิการจังหวัดปัตตานีให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นศูนย์กลางความขัดแย้งและเงื่อนไขสงครามหรือไม่?

ไม่เป็นความจริง โดยความเป็นจริงแล้วเปิดสอนศาสนาเพราะศาสนาเป็นวิถีชีวิต รัฐบาลปรับปรุงโดยให้จดทะเบียนพอเหมาะ แปรรูปสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจมีความขัดแย้งอยู่ตรงที่มองการศึกษาแตกต่างกัน รัฐมองว่าควรเรียนวิชาอื่นบ้าง โต๊ะครูต้องการให้เรียนศาสนาอย่างเดียว ต่อมาตกลงกันได้ คือให้เรียนทั้งสองอย่าง ความขัดแย้งคลี่คลายไปในทางที่ดี เรียนทั้งศาสนาและสามัญ เด็กตื่นตัวสนใจ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากขึ้น

รัฐควรเน้นนโยบายการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างไร?

ควรเน้นนโยบายในการสอนวิชาชีพมากขึ้น เพราะการเรียนวิชาสามัญมีปัญหาติดตามมาคือเด็กจบแล้วไม่มีงานทำ อาจทำให้นักเรียนเห็นว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ ควรเน้นวิชาชีพประเภทเทคโนโลยีกลาง ๆ เช่น การต่อไฟฟ้า ชลประทานขนาดเล็ก การปลูกพืชหมุนเวียน การเพิ่มผลผลิต การเรียนรู้ธุรกิจสมัยใหม่ รัฐอาจมีปัญหาเรื่องครูและคุณภาพของครู

วิธีแก้ปัญหาคือสร้างศูนย์กลางฝึกวิชาชีพ ให้เด็กใช้เวลาส่วนหนึ่งไปเรียนเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่ควรให้ปะปนกับโรงเรียนประเภทอื่น อาจมีปัญหาได้เพราะคนละสภาพแวดล้อม นโยบายสำคัญอีกประการหนึ่งคือเน้นความรักชาติบ้านเมือง เน้นให้รักแผ่นดินรักวัฒนธรรมของเขา ไม่ควรเปลี่ยนหรือจุดดิ่งให้เขาเป็นอย่างอื่น ให้เขาภูมิใจในตัวเขา รักวัฒนธรรมพื้นแผ่นดินไทย รัฐควรสร้างทัศนคติที่ชัดเจนให้แก่ครูและผู้บริหารของรัฐ

พอเหมาะในอดีตกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปัจจุบันจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไร?

แตกต่างกันมาก ผมขอพูดถึงในปัจจุบันนะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างจากอดีต ปัจจุบันนี้เน้นย้ำการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ระบบการเมืองเป็นสากลมากขึ้น คนจิตใจกว้างขึ้น มีเมตตาเมตตาคุณธรรมต่อผู้อื่น มีมนุษยธรรมและรักมนุษยชาติกว้างไว้ซึ่งระบบการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีความกระตือรือร้นปรับปรุงชีวิตของเขาเอง ไม่ควรมีการบังคับขี้นามาจากเบื้องบน สังคมใหม่ในทศวรรษหน้า ปัญหาต่างๆ จะเพิ่มพูนมากขึ้น ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโรงงานอุตสาหกรรมรบกวนความสงบสุขครอบครัวและชุมชน ควรย้ำให้เขาปรับปรุงตัวเองคือสังคมใหม่ เช่นการตรงต่อเวลารู้คุณค่าเวลา ใช้เวลาว่างให้เป็น

ประโยชน์ ตลอดจนใฝ่หาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ด้านเศรษฐกิจต้องยอมรับว่ามีปัญหาอย่างมากในปัตตานี เคยเป็นจังหวัดยากจนที่สุดในภาคใต้ ปัจจุบันพัฒนาขึ้นจนมีรายได้สูงเป็นอันดับ ๔ ของภาคใต้ แต่ถ้ามองให้ลึกซึ้ง ยังขาดการวางแผนงานเศรษฐกิจระยะยาว การพัฒนาบุคลากรเพื่อเกิดความคล่องตัวทางเศรษฐกิจยังน้อย ยังไม่มีวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่จะสร้างคนสำหรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่มีพืชหลักอย่างเช่นกระเทียม น้ำมันปาล์ม การประมงยังใช้รูปแบบเก่า ๆ ซึ่งกำลังเพิ่มปัญหาโรคตัวเข้ามาทุกขณะ ไม่สามารถหาแหล่งจับปลาได้ เข้าใจว่า ที่มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นคงมาจากเรื่องจังหวัดอื่นที่เข้ามามากกว่า

ท่านเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายการศึกษาระดับจังหวัด จะวางแผนหรือมีขั้นตอนพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างไร?

ต้องสร้างทัศนคติความคิดให้สอดคล้องตรงกันในวงการผู้เกี่ยวข้อง ระดับสูงและระดับปฏิบัติการ นั่นก็คือต้องมองโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในลักษณะเข้าใจเข้าใจปัญหาเป็นพิเศษ ครูต้องถือว่าเป็นบุคคลตัวอย่างที่จะสะท้อนภาพของคนไทยโดยรวม สร้างศรัทธาให้พี่น้องมุสลิมเชื่อถือ ผู้บริหารต้องมีความจริงใจ ผมเห็นว่างานนี้เป็นงานใหญ่ ควรต้องผนึกกำลังของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน หมายความว่า ข้าราชการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จะต้องมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการทำงานเรื่องนี้ให้บรรลุเป้าหมาย ควรมีการวางแผนอย่างละเอียด เพื่อให้ทัน โยบายบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

รัฐได้ประโยชน์อะไรจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม?

รัฐได้ประโยชน์มากที่สุดคือด้านความเป็นเอกภาพของชาติ บ้านเมือง ปัญหาของชนกลุ่มน้อยเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ ถ้าศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศมหาอำนาจในอดีต ออสเตรเลีย อังกฤษ ก็แตกสลายลงเพราะชนกลุ่มน้อย แม้ว่าไทยจะไม่มีอาการให้วัดถึงขนาดนั้น แต่มีภาพสะท้อนหลายประการที่น่าวิตกกังวล เช่น ขบวนการโจรก่อการร้าย การแทรกแซงของต่างประเทศ ถ้าเราสามารถทำให้เยาวชนของเรามีความกลมกลืน รักบ้านเมือง รักแผ่นดิน ผมคิดว่ารัฐจะได้ประโยชน์สูงสุด ระบบนี้จะดีทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และการศึกษา

ขอทราบประวัติการทำงานของท่าน?

๒๕๐๒-๒๕๐๖ เป็นครูโรงเรียนราษฎร์สอนภาษาจีนและได้พบว่า การที่จะทำให้เด็กที่มีพ่อแม่เป็นคนต่างด้าวรักแผ่นดินครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ๒๕๐๗-๒๕๑๑ เป็นครูประถมศึกษาสอนเด็กมุสลิม พบว่าเด็กมุสลิมผสมผสานในสังคมไทยย่อมมีความรู้สึกต่อต้านสังคมน้อยกว่าการรวมกลุ่มกันทั้งหมด ๒๕๑๑-๒๕๑๒ ประจำแผนกนักเรียนต่างประเทศ ของ ก.พ. ๒๕๑๓-

๒๕๒๕ ทำงานที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นศึกษาธิการอำเภอเมืองปัตตานี ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ช่วยศึกษาธิการเขตการศึกษา ๑๑ ผู้ช่วยศึกษาธิการเขตการศึกษา ๓ ศึกษาธิการจังหวัดพังงา และศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี สำหรับการศึกษา กศ.บ. (เกียรตินิยม) และ กศ.ม.

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยตรง ผู้เขียนได้สัมภาษณ์โต๊ะครูผู้รับใบอนุญาตเจ้าของโรงเรียนตลอดทั้งผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนโดยตรงดังต่อไปนี้

อาจารย์อับดุลรอเซฟ แวมูซอ บัณฑิตปริญญาโท สาขาวิชา English Literature จากมหาวิทยาลัยการจีแห่งปาเกีสถานและเคยได้รับทุนโคลัมโบไปศึกษาและดูงานที่มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย ประเทศนิวซีแลนด์เป็นเวลาถึง ๑ ปี ได้ Diploma in Teaching English As A Second Language กลับมา อาจารย์อับดุลรอเซฟ แวมูซอ เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ถูกส่งเข้าไปปฏิบัติงานในโรงเรียนศาสนูปถัมภ์ และเป็นโรงเรียนของตนเองเนื่องจากเป็นทายาทคนโตของโต๊ะครู ต่อคำถามที่ว่า ในฐานะเป็นข้าราชการครูและมีส่วนเป็นเจ้าของโรงเรียน จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐอย่างไร อาจารย์

และทายาทหนุ่มขี้มเข็อกเป็นแล้ว
ให้คำตอบหนักแน่นว่า

“ก่อนอื่นผมใคร่ที่จะเรียนว่า
ความเห็นต่าง ๆ นี้ ไม่ได้มีเจตนา
ที่จะทำให้กระทบกระเทือนใคร
ผมคิดว่าโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามน่าที่จะจัดการศึกษา
ภาควิชาสามัญเน้นสายอาชีพควบคู่
กับภาควิชาศาสนาอิสลามซึ่งเป็น
สายวิชาหลัก จะทำได้หรือไม่นั้น
ขึ้นอยู่กับตัวแปรมากมาย นับตั้งแต่
หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและ
ฝ่ายโรงเรียนเอง เพราะโดยหลัก
การของศาสนาอิสลามแล้ว มุสลิม
ต้องเรียนรู้ทั้งศาสนา สามัญและ
อาชีพ”

โรงเรียนศาสนูปถัมภ์เป็น
โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนัก
เรียนเกินกว่า ๑,๐๐๐ คนขึ้นไป
มีนายอาลี หะยีอาวัง เป็นครูใหญ่
นายอาลี หะยีอาวัง และอาจารย์
อับดุลรอเซฟ แวมุซอ มีส่วนช่วย
เหลือผู้สัมภาษณ์เมื่อครั้งยังทำ
หน้าที่หัวหน้าครูของโรงเรียนให้
สามารถเปิดเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายได้สำเร็จ และทำได้เป็น
แห่งแรกของโรงเรียนประเภทนี้
อย่างถูกต้องระเบียบของกระทรวง
ศึกษาธิการด้วย ต่อข้อคำถามที่ว่า
หลังจากไปศึกษาดูงานต่างประเทศ
กลับมาแล้ว จะปรับปรุงโรงเรียน
อย่างไร ทายาทหนุ่มไฟแรงของ
โต๊ะครูยืนยันว่า

“ผมต้องทำแน่ครับ สิ่ง
ที่ผมรำเรียนมาเป็นสาขาเฉพาะวิชา
คือ Dip. TESL เน้นเรื่องวิชาการ
มากกว่าด้านบริหาร ผมทำไปแล้ว
ก็กำลังปรับปรุงการเรียนการสอน
วิชาภาษาอังกฤษจากประสบการณ์

ที่ไปเล่าเรียนมา เราควรเน้นทักษะ
การอ่านให้มากที่สุดแก่นักเรียน
ไทย”

ทายาทของเจ้าของโรงเรียน
อีกท่านหนึ่งซึ่งผู้เขียนขอสัมภาษณ์
เพื่อทราบความคิดเห็นและแนวทาง
ในการจัดการศึกษา ท่านผู้นี้เป็น
มหาบัณฑิต จบปริญญาเอกจาก
ต่างประเทศ เพิ่งกลับเมืองไทย
มาสด ๆ ร้อน ๆ ดร.อิสมาแอล
จะปะเกีย ลูกชายคนโตของ หะยี-
อับดุลรอหมัน จะปะเกีย โต๊ะครูผู้
รับใบอนุญาตโรงเรียนบำรุงอิสลาม
ปัตตานี และเป็นอีกโรงเรียนหนึ่ง
ที่มีจำนวนนักเรียนมากถึง ๑,๐๐๐
คนขึ้นไปกระทั่งกำลังเร่งก่อสร้าง
อาคารเรียนขนาด ๓ ชั้นอีกหลัง
ขณะนี้อยู่ในช่วงกำลังเร่งดำเนิน
การ ดร.อิสมาแอล จะปะเกีย ให้
สัมภาษณ์และยืนยันอย่างเด็ดเดี่ยว

“ผมจะปรับปรุงโรงเรียน
ให้เป็นระบบ เน้นคุณภาพการศึกษา
ทั้งภาคศาสนาและสามัญ ต้องการ
ให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ถูกต้อง
ตามหลักการของศาสนา เน้นอน
ครับ เรื่องระบบงานในสายบังคับ
บัญชาทั้งด้านบริหารวิชาการจะ
ต้องประสานสอดคล้องกัน ถ้า
บกพร่องก็จะทำให้คุณภาพลด
หย่อน” ดร.อิสมาแอล จะปะเกีย
หยุดช่วงหนึ่งแล้วให้สัมภาษณ์
ต่อ “...รับราชการหรือครับ ตอนนี้
ผมยังต้องการปรับปรุงโรงเรียน
ให้มีคุณภาพเสียก่อน อยากทำ
โรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีระบบ
ถูกต้องเป็นตัวอย่างได้ คงอีกสัก
ช่วงระยะหนึ่ง ผมมั่นใจว่าต้อง
ทำได้”

หะยีอับดุลรอหมัน จะปะเกีย
บิดาของ ดร.อิสมาแอล จะปะเกีย
นอกจากจะเป็นโต๊ะครูเจ้าของโรง
เรียนแล้ว ยังมีบทบาทช่วยเหลือ
ส่วนราชการในหลาย ๆ ด้านใน
การจัดปัญหาและข้อขัดแย้งใน
ภูมิภาคแถบนี้โดยเฉพาะที่ปัตตานี
ในฐานะผู้รับใบอนุญาตและเจ้าของ
โรงเรียนขนาดใหญ่ โต๊ะครูให้
สัมภาษณ์ว่า

“โต๊ะครูกำลังสร้างอาคาร
อีกหลังเพื่อให้ลูกหลานหรือนัก
เรียนได้มีที่เรียนเพียงพอ มันเป็น
หน้าที่ของโต๊ะครูต้องทำ มีอุปสรรค
อย่างไรก็ต้องทำเพราะเป็นหน้าที่”

ต่อคำถามที่ว่า ในฐานะ
โต๊ะครูเจ้าของโรงเรียนและเป็น
ผู้นำศาสนาที่มีบทบาทสูงมาก
ต้องการอยากให้รัฐช่วยเหลืออย่างไร
บ้าง โต๊ะครูให้คำตอบทันที

“โต๊ะครูเห็นด้วยที่รัฐบาล
ปกครองแบบประชาธิปไตย คน
จะได้มีโอกาสเท่าเทียมกันและ
ได้ศึกษาหาความรู้ ถ้าไม่มีความรู้
ทางศาสนาและสามัญ ทำงานอะไร
ก็ไม่สะดวก ต้องมีความรู้คู่กัน
ทั้งสองอย่าง คือทางโลกและทาง
ธรรม”

ในช่วงสุดท้ายของการให้
สัมภาษณ์ โต๊ะครูผู้เป็นที่รู้จักอย่าง
กว้างขวางในวงการทั่วไปยืนยัน
และให้คำมั่นอย่างหนักแน่นว่า

“ถ้าเป็นไปได้อยากเปิดโรง
เรียนทำการสอนให้ได้ถึงระดับ
วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย นักเรียน
จะได้เรียนรู้คู่กันทั้งศาสนาและ
สามัญ และถ้าทำได้ก็จะทำ”